

Landschapsnieuws

Zomer 2026

Groene dooradering: 368 Veluwse erven vergroend

SLG heeft afgelopen plantseizoen op de flanken van de Veluwe 368 erven en percelen van particuliere grondeigenaren vergroend en ingepast in het landschap. Onze adviseurs hebben deelnemers van het project 'Impuls groenblauwe dooradering Veluwe' advies op maat gegeven en landschapsplannen gemaakt.

Tijdens uitdeeldagen zijn 226.000 struiken en 4.450 knotbomen, laan- en fruitbomen uitgedeeld. In totaal is 14 kilometer aan heggen, ruim 5 kilometer knot- en laanbomen en 2 kilometer elzensingels aangeplant. En daarnaast 26 hectare hoogstamboomgaarden, struweelhagen, bosjes, houtsingels, houtwallen en solitaire bomen!

Zo is een fijnmazig netwerk aan groene landschapselementen aangelegd. De bomen en struiken zorgen voor CO₂-vastlegging, werken klimaatadaptief, vangen stikstof in en verhogen de recreatieve waarde en de leefbaarheid van de Veluwe voor mens, plant en dier. Het project is uitgevoerd voor Stichting Deltaplan Biodiversiteitsherstel.

Zelf bijdragen? slgelderland.nl/projecten/200-000-bomen-en-struiken

Nominaties Natuurprijs 2027

Wie verdient de Cultuurfonds Gelderland Natuurprijs? Ken jij een persoon of organisatie die een bijzondere bijdrage levert aan de Gelderse natuur? Nomineren kan tot uiterlijk 31 oktober. De winnaar ontvangt € 15.000 aan prijzengeld om te besteden aan een nieuw project binnen het eigen werkveld. De jury wees eerder Stichting Marke Gorsselse Heide en Natuurwacht Bommelerwaard als winnaar aan. **Info:** slgelderland.nl/nieuws/natuurwacht-bommelerwaard-ontvangt-natuurprijs

Wereld van verschil

De natuurlijke wereld geeft ons richting. Dagen en seizoenen bepalen ons ritme. Bodem en klimaat bepalen de aard van een landschap en van de planten en dieren die daar thuishoren.

Planten en dieren bezitten een enorme intrinsieke waarde. Ze zijn het waard gered te worden omwille van zichzelf. Elk soort organisme heeft het heden bereikt door steekje voor steekje zijn weg te borduren, en daarbij schitterende hulpmiddelen te creëren om zich ondanks onmogelijke obstakels te ontwikkelen en voort te planten. Denk bijvoorbeeld aan de voortplantingsstrategie van de koe-koek, die in menig beekdal te horen is in mei en juni.

Laten we vooral heel respectvol en zorgzaam omgaan met de fascinerende en kwetsbare natuurlijke wereld om ons heen. Als twee miljoen inwoners van Gelderland dat doen, maakt dat een wereld van verschil.

*Arjan Vriend,
Directeur-bestuurder*

Volop leven in goed onderhouden poel

Poelen zijn van grote waarde in een landschap. Een goed onderhouden poel biedt leefgebied aan amfibieën, libellen, waterkevers en waterplanten. Er komen reeën drinken en vogels badderen. Een zonnig gelegen poel met een gevarieerde waterplantengroei en met voldoende open water, is ook nog eens een prachtig landschapselement om te zien.

Helaas verkeren veel poelen in slechte staat door achterstallig beheer: ze zijn dichtgegroeid met waterplanten, liggen volledig in de schaduw door de groei van bomen op de oever of zijn (deels) verland door de ophoping van bladeren op de bodem.

Informatie en advies

Daarom zijn SLG en de gemeente Apeldoorn in 2024 gestart met een poelenherstelproject. Doel: slecht onderhouden poelen in oude glorie herstellen en poeileigenaren voorzien van informatie en advies hoe je een poel moet onderhouden. Zo blijven ze geschikt als leefgebied voor veel planten- en diersoorten.

Herstelde poelen

In mei hebben SLG en de Poelenwerkgroep Apeldoorn bij een van de herstelde poelen gekeken welke dieren er in de poel aanwezig zijn. Rondom de poel vlogen juffers en libellen en met het schepnet werden larven van bruine kikker, kleine watersalamanders en meerdere soorten waterkevers, wantsen, weekdieren en libell-larven gevangen. Er zit weer volop leven in de poel!

Info: slgelderland.nl/projecten/poelen-apeldoorn

De Nationale Natuurwerkdagen komen er weer aan!

Op vrijdag 6 en zaterdag 7 november is het weer zover: de Nationale Natuurwerkdagen! Tijdens het grootste vrijwilligersevenement in het groen wordt in heel Gelderland en de rest van Nederland geknot en gesnoeid, worden bomen en bollen geplant, poelen schoongemaakt en nog veel meer. Samen voor en in de natuur, dicht bij huis.

Deelnemende vrijwilligersgroepen kunnen hun natuurklus nu al op www.natuurwerkdag.nl zetten. Wil je erbij zijn? Kijk of er een leuke klus voor jou tussen zit en meld je aan! Geniet van de frisse buitenlucht, leer nieuwe mensen kennen en ervaar hoe gezellig het is om samen iets te betekenen voor de natuur.

Natuurwerkdag Junior

Om zoveel mogelijk kinderen en jongeren de kans te geven te ervaren hoe heerlijk het is om bezig te zijn in de natuur, organiseren we van augustus tot maart de Natuurwerkdag Junior.

Bijzondere ervaring

Heb je als organisator of begeleider van kinderactiviteiten interesse? Wil je jouw groep kinderen of jongeren een bijzondere ervaring in de natuur geven? Of vinden jouw vrijwilligers het belangrijk hun passie voor natuur met ze te delen, en hebben jullie een locatie waar jullie samen aan de slag kunnen? Ga naar onze website voor de nieuwe flyer met meer informatie en lees welke ondersteuning SLG kan bieden.

Info: slgelderland.nl/projecten/natuurwerkdag-junior

Dag van het Open Erf

De derde Dag van het Open Erf was een groot succes. De biodiversiteitsambassadeurs van het Praktijk-netwerk Biodiversiteit bij Buitenlui stelden hun erven open in de Week van de Biodiversiteit.

Zo kwamen er bij biodiversiteitsambassadeur Bert Wiselink in Toldijk op zaterdag 23 mei tachtig bezoekers een kijkje nemen op zijn erf met onder meer een vogelbos, bloemenweide in ontwikkeling, diverse borders, boomgaard en een moestuin.

Deelnemer Ber Onderwater ontving 53 enthousiaste bezoekers op zijn erf in Westendorp. "Jong en oud", vertelt hij. "De fladderende koninginnenpages, onder andere op de damastbloem, waren cadeautjes. Een mooi natuurverschijnsel waren de slierten met rupsen van de spinselmot."

Iedereen kan bijdragen

Biodiversiteitsambassadeur Caroline van de Burgt uit Heerde blikt enthousiast terug: "Mooi om te merken dat het verhaal van biodiversiteit en het actief werken eraan nu bij steeds meer mensen lijkt aan te komen. Dat mensen voelen dat het ertoe doet. Hoe groot je tuin, erf of stukje grond ook is, iedereen kan bijdragen. Biodiversiteit is geen eindpunt, maar een proces van ontwikkeling. En alle *stepping stones* doen ertoe."

In Hattem kwamen dertig mensen naar ambassadeurs-familie Fikse. Jeroen Spitzen uit Winssen stelde zijn erf open tijdens Hemelvaartsdag. "Ondanks de sombere weersverwachting toch nog zo'n veertig bezoekers gehad. En een nieuwe deelnemer met 3 hectare voor het lokale netwerk. Dat biedt potentie!"

Bekijk de reportage van Omroep Gelderland:
www.gld.nl/tv/aflevering/gelderland/368872

Resten pesticiden op erven biodiversiteits-ambassadeurs

Resten van pesticiden worden overal teruggevonden. Ook op de erven van biodiversiteitsambassadeurs in Gelderland. Dat blijkt uit een eikenbladonderzoek dat is uitgevoerd in opdracht van SLG. SLG wil met het onderzoek bewustzijn creëren over de mogelijke effecten van pesticiden op de biodiversiteit.

In het onderzoek is bemonsterd op boomblad van zomereiken op negen verschillende erven, waaronder het kantoorerf van SLG in Rozendaal. Gemiddeld werden op de negen erven veertien stoffen aangetroffen, waaronder verschillende PFAS-pesticiden en stoffen aangemerkt als Kandidaat voor Vervanging. Dat zijn stoffen die het meest gevaarlijk zijn voor mens, dier en milieu. De gevonden concentraties in de onderzochte eikenbladeren zijn weliswaar laag, maar ecologisch relevant. Dat betekent dat ze de voortplanting van wilde bloemen en insecten kunnen verstoren en de gezondheid van de bodem aan kunnen tasten.

We willen ook weten hoe het op de erven is gesteld met het water en de bodem. We laten aanvullend de waterkwaliteit van poelen onderzoeken op pesticiden. En we laten bodemonderzoek uitvoeren met analyses van levende organismen, chemische waarden en microben. Bodemonderzoek en het in kaart brengen van grasland zijn nodig om goed advies te geven aan ambassadeurs die kruidenrijk grasland willen. De resultaten van deze onderzoeken zullen we te zijner tijd bekendmaken.

Lees het onderzoeksrapport: slgelderland.nl/nieuws/eikenbladonderzoek-op-erven

Inventarisatie landschapselementen Ede, Wageningen en Renkum

In het buitengebied van de gemeenten Ede, Wageningen en Renkum komen verschillende landschapselementen voor, zoals houtsingels, bomenrijen, poelen en knotbomen. Samen vormen deze landschapselementen de 'groenblauwe ruggengraat' van het landschap. Ze dienen als schuilplaats, voedselbron en ecologische verbindingzone voor talloze plant- en diersoorten.

Om deze waardevolle elementen te behouden en te versterken start SLG, in nauwe samenwerking met studenten van Aeres MBO Ede (opleiding Toegepaste Biologie) en inwoners uit de gemeenten Ede, Wageningen en Renkum, een project waarbij alle landschapselementen worden geïnterviewd. Hierdoor krijgen de gemeenten een beter inzicht in de ligging en het functioneren van de groenblauwe dooradering in de Regio Foodvalley.

Dit project draagt bij aan de doelstelling om 10 procent kwalitatieve groenblauwe dooradering in het buitengebied te realiseren. Door alle landschapselementen nauwkeurig te registreren, wordt er een actueel beeld verkregen van zowel de ligging als het ecologisch functioneren van de landschapselementen, bijvoorbeeld ten opzichte van Basiskwaliteit Natuur.

Na werving en training zijn alle vrijwilligers goed voorbereid op het veldwerk. De studenten zijn al in het gebied aan de slag en helpen actief mee om de landschapselementen in kaart te brengen. Zo doen ze direct waardevolle praktijkervaring op. Omdat inventarisatie vanaf de openbare weg plaatsvindt, kunnen er meer gegevens worden geregistreerd. Dat geeft kwalitatief meer inzicht dan uitsluitend luchtfoto-interpretatie. Ook wordt inzichtelijk gemaakt waar kansen voor behoud, versterking, herstel en ontwikkeling van landschapselementen aanwezig zijn.

Meer info: slgelderland.nl/projecten/landschapselementen-inventariseren-foodvalley

BioBlitz in Berkelland

Welke vlinders, vogels, bijen en planten komen voor in een gemeente? Hoeveel soorten nachtvlinders en korstmossen kennen we? In veel gemeenten wordt een BioBlitz georganiseerd, ook in de gemeente Berkelland.

Tijdens een BioBlitz worden zoveel mogelijk soorten gezocht binnen een tijdspanne en in een bepaald gebied. Onder de noemer BioBlitz Berkelland wordt iedereen opgeroepen om zoveel mogelijk waarnemingen vast te leggen. In eigen tuin, natuurgebied maar ook tijdens een omtoetje op het platteland. Vaak zijn in het landelijk gebied veel minder waarnemingen.

Maatregelen en betrokkenheid

Hoe meer mensen meedoen en hoe meer waarnemingen er zijn, des te beter is het beeld van de soortenrijkdom in Berkelland. We kunnen zien welke soorten ontbreken, die er eigenlijk wel zouden moeten zitten. Dit helpt bij het treffen van verbetermaatregelen voor deze soorten. Daarnaast raak je meer betrokken bij wat er in je eigen omgeving groeit, vliegt en kruipt.

Alle soorten tellen mee

Gewone soorten tellen ook mee, zoals egel en haas, die soms niet meer in het agrarisch gebied voorkomen. Kijk ook naar planten, wilde bijen, nachtvlinders en korstmossen. Hiervan is nog weinig bekend. Dus alle soorten tellen mee! De BioBlitz loopt t/m 1 oktober 2028. De tussenstand kun je volgen op waarneming.nl. De BioBlitz is onderdeel van het Berkellandse project 'Aan de slag met biodiversiteit in je eigen omgeving'.

Meer info: slgelderland.nl/projecten/biodiversiteit-berkelland

Op de bres voor de steenuil

Het jaar 2026 is uitgeroepen tot Jaar van de Steenuil. Om die reden heeft Vogelbescherming Nederland een steenuilfonds opgezet. In Gelderland gaat SLG helpen om een goede besteding van een deel van het fonds te verzorgen.

Met het fonds gaan we een aantal erven in het buitengebied geschikt maken als biotoop voor de steenuil. Daartoe gaan we kenmerkende landschapselementen, zoals knotwilgenrijen, een kleine hoogstamboomgaard en hagen aanleggen en hooiruiters en nestkasten plaatsen. De steenuil heeft behoefte aan kleinschalig gevarieerd cultuurlandschap en bevindt zich graag op rommelige erven. Daar vindt hij voldoende voedsel en variatie in zijn biotoop om te kunnen overleven en zich te kunnen voortplanten. Wij gaan de steenuil een extra zetje in de rug geven!

Kijk wat je zelf kunt doen voor een steenuilvriendelijk erf:
slgelderland.nl/kennisbank/wat-kun-je-doen-voor-de-steenuil

NK Maaien met de Zeis op de Boer'ndag in Elspeet

De zeis is onmisbaar bij kleinschalig natuurbeheer. Of het nou bij je vrijwilligerswerk in het landschap is of in je eigen tuin. Je maait makkelijk om mooie bloemen heen, dieren in het hoge gras kunnen veilig weggelopen en dat alles onder het genot van fluitende vogeltjes en de geur van vers gemaaid gras, want een zeis maakt geen herrie en stinkt niet.

Wil je meer weten over de mogelijkheid om dit eeuwenoude ambacht in te zetten voor kleinschalig natuurbeheer? Kom dan op zaterdag 29 augustus naar de Boer'ndag in Elspeet. Daar kun je het maaien met de zeis zelf uitproberen, informatie krijgen over de aanschaf van een zeis of over het goed afstellen ervan.

Je kunt ook het Gelderse team aanmoedigen dat meedoet aan het NK Maaien met de Zeis. En natuurlijk kun je zelf meedoen, meld je aan!

Meer info: slgelderland.nl/projecten/maaien-met-de-zeis

Landschapskalender

juni t/m december

Opening Kandiapad KIDS

26 juni

Inspiratieavond Harskamp in het Groen

2 juli

Start Heggenbrigade Barneveld

11 juli

Webinar Aanleg en onderhoud van poelen

27 augustus

NK Maaien met de zeis

29 augustus

Infoavond Groenblauwe dooradering steenuil West Maas en Waal

9 september

Webinar-online workshop Veilig werken met hulp van de webapp

29 september

Nationale Natuurwerkdagen

6 en 7 november

Webinar Kraamzorg (fruit)bomen

24 november

Webinar Wintersnoei fruitbomen

8 december

Webinar Basiskwaliteit Natuur

14 december

Zie ook onze [agenda](#)

Ambassadeur Kris Nootenboom

'Bloemen sturen hun bestuivers via vorm, geur en kleur'

Binnen het Praktijknetwerk Biodiversiteit bij Buitenlui werken biodiversiteitsambassadeurs vol passie aan natuurvriendelijk beheer. De opgedane kennis en praktijkervaring delen ze onderling. "Juist die uitwisseling is krachtig", vertelt Kris Nootenboom, biodiversiteitsambassadeur voor de gemeente Barneveld.

"De stap van theorie naar praktijk kent altijd uitdagingen. Dan is het heel waardevol om te leren van iemand die dat proces zelf heeft doorlopen. Je ziet wat werkt en vertaalt dat naar je eigen situatie." Deze inzichten worden ook lokaal gedeeld. De Dag van het Open Erf (zie pag. 3) is hier een mooi voorbeeld van. Ook Kris deed daar enthousiast aan mee, nu voor de derde keer.

Dialogo tussen plant en bestuiver

Op haar erf in buurtschap Appel, tussen Barneveld en Nijkerk, vertelt ze hoe planten en insecten op elkaar zijn afgestemd. "Waarom vliegt een vlinder doelgericht naar die ene bloem, terwijl een zweefvlieg hem links laat liggen? Omdat bloemen hun bestuivers sturen via vorm, geur en kleur." Dat inzicht verandert hoe je naar beplanting kijkt, legt ze uit. "Als je de dialoog tussen plant en bestuiver eenmaal herkent, ga je bewuster kiezen. Ons startpunt was de aanplant voor honing- en solitaire bijen, maar inmiddels breiden we enthousiast uit naar vlinders, hommels en zweefvliegen. We willen elke bestuiversgroep bedienen." Tegelijkertijd blijft de instap laagdrempelig.

"Je kunt je prima inzetten voor één specifieke vlindersoort of bestuiversgroep die je aanspreekt. Absoluut doen! Zeker nu in de zomermaanden zie je hoe snel de natuur reageert op die gerichte keuzes. Vaak groeit de interesse vanzelf verder, van bijvoorbeeld dagvlinders naar de meer verborgen wereld van nacht- en microvlinders."

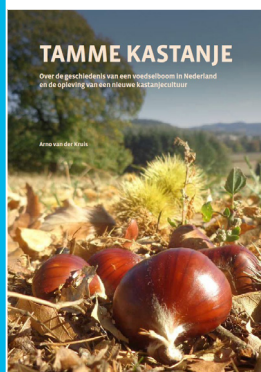
Meer weten? Lees het artikel over biodiversiteitsambassadeur Kris Nootenboom in [Nature Today](#)

Boek: Tamme kastanje

Bioloog Arno van der Kruis is gefascineerd door de tamme kastanje. Voor zijn boek over de vele oude kastanjabomen op de Nijmeegse heuvelrug dook hij in de archieven en onderzocht de kastanjabossen.

Zijn boek gaat ook over de introductie en verspreiding van de boomsoort in Nederland. En over de biologie en ecologie van de kastanjeboom, de handel en het gebruik van kastanjes in de keuken. Het boek onthult een oude lokale kastanjecultuur in Beek en Berg en Dal en beschrijft de ervaring van de teelt van deze 'broodboom' in een nieuwe voedselboscultuur.

Het boek bevat een wandelroute langs de oude kastanjabomen en recepten met kastanjes. Het is een interessant en fraai vormgegeven boek met historische foto's van oude kastanjabomen. Voor liefhebbers van natuur, agroforestry, voedselbossen, cultuurhistorie en botanische gastronomie!

Tamme kastanje. Over de geschiedenis van een voedselboom en de ervaring van een kastanjecultuur
Auteur: Arno van der Kruis
Bestellen via website [Bellefleur Boomgaardbeheer](#)
€ 25,-

Tip: bekijk het [filmpje](#) van de bloeiende kastanjabossen in Beek

Colofon

Dit is een uitgave van:

Stichting Landschapsbeheer Gelderland
026 3537444

info@slgelderland.nl | slgelderland.nl

[f](#) [i](#) [in](#) @SLGelderland

Scan de QR-code en ontvang 4 x per jaar de online versie van Landschapsnieuws!

Wij zijn een erkend goed doel, steun ons!

Beeldmateriaal

Henk van den Burg, Mirjam Langelaar, Shutterstock, SLG en Rosina Verweij

zorg voor ons landschap